

Bilim Temelli Hedefler

Şirketler İçin İklim Eylemi Rehberi

İklim Eylemi ve Ötesi için Türkiye Platformu (TRAction) Hakkında

Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF-Türkiye), TÜSİAD ve UN Global Compact Türkiye'nin ortaklığıyla hayata geçirilen İklim Eylemi ve Ötesi Platformu (The Turkish Alliance for Climate Action and Beyond – TRAction), ülkemiz iş dünyası ve sivil toplumunun Avrupa Yeşil Mutabakatına uyum sağlaması için çalışmaktadır. Proje, Avrupa Birliği'nin Katılım Öncesi Yardım Programı (IPA) III Avrupa Yeşil Mutabakatına Yönelik Sivil Toplum Eylemi Hibesi desteğiyle yürütülmektedir.

Proje kapsamında, kamu kurumları ile daha etkin bir diyalog kurulması, sektörler ve kurumlar arası işbirliği imkanlarının artırılması, faydalancı sivil toplum kuruluşlarının teknik kapasitelerinin geliştirilmesine katkı sunulması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, hem mevzuat yükümlülükleri hem de finansmana erişim ve rekabet gücü açısından giderek daha önemli hale gelen bilim temelli hedefler (science-based targets) yaklaşımının anlaşılması, yaygınlaştırılması ve uygulanması önceliklerimiz arasındadır.

TRAction'ın 20'si iş dünyası örgütü, 10'u iklim ve çevre konusunda çalışan sivil toplum kuruluşu olmak üzere 30 üyesi bulunmaktadır. Proje ve platforma ilişkin detaylı bilgiye websitemizden ulaşabilirsiniz: www.traction.org.tr

Yayımlanma Tarihi: Mart 2025

İletişim: traction@wwf.org.tr

Kapak Fotoğrafı: © Tanya Petersen / WWF

1. Bilim Temelli Hedefler (SBT) Nedir?

Bilim Temelli Hedefler (Science-Based Targets - SBT), şirketlerin sera gazı emisyonlarını Paris Anlaşması hedefleriyle uyumlu bir şekilde azaltmasını sağlamak amacıyla geliştirilen küresel bir standarttır. Bilim Temelli Hedefler Girişimi (SBTi), şirketlerin emisyon azaltım planlarını bilimsel temellere dayandırarak doğrulayan bir organizasyon olarak karşımıza çıkar.

SBTi, özel sektörün iklim kriziyle mücadeledeki rolünü güçlendirmek amacıyla şirketlere ve finansal kuruluşlara standartlar, araçlar ve rehberlik sunarak net sıfır hedeflerine ulaşmalarını sağlar. Bu süreçte şirketler, faaliyet gösterdikleri sektöre ve ölçeğe uygun bir emisyon azaltım yol haritası belirleyerek küresel ısınmayı 1,5°C ile sınırlama çabasına katkıda bulunurlar.

2. Bilim Temelli Hedeflerin Amacı

Bilim temelli hedefler, şirketlerin sera gazı emisyonlarını ne kadar ve ne hızda azaltmaları gerektiğini bilimsel veriler ışığında belirler. Bu çerçevede hedefler:

- 1,5°C hedefiyle uyumlu olacak şekilde belirlenir.
- Şirketlerin doğrudan ve dolaylı emisyonlarını kapsar (Kapsam 1, 2 ve 3).
- Kısa vadeli (near-term) ve uzun vadeli (long-term) hedefler içerir.
- Şirketlerin hesap verebilirliğini ve şeffaflığını artırır.
- Yeşil aklama (greenwashing) riskini ortadan kaldırarak, güvenilir iklim eylemlerinin uygulanmasını teşvik eder.

2.1. Paris Anlaşması ile Uyum

Paris Anlaşması'nın en önemli hedeflerinden biri küresel sıcaklık artışını sanayi öncesi seviyelere göre 1,5°C ile sınırlamak ve bunun için sera gazı emisyonlarını keskin bir şekilde azaltmak ve net sıfır hedefine ulaşmaktır. Bilim temelli hedefler, şirketlerin bu küresel hedefle uyumlu olacak şekilde sera gazı salınımlarını azaltmalarına yardımcı olur.

2.2. Şirketler İçin Avantajları

- **İklim Risklerini Azaltma:** İklim değişikliğinin yaratabileceği finansal, operasyonel ve yasal risklere karşı dayanıklılık sağlar.
- **Rekabet Avantajı:** Daha düşük karbonlu üretim süreçleri ve tedarik zinciri yönetimi sayesinde sürdürülebilir iş modellerine geçişi kolaylaştırır.
- **Yatırımcı ve Paydaş Güveni:** Bilim temelli hedefleri benimseyen şirketler, sürdürülebilir yatırım fonlarına erişimde avantaj elde eder.

3. Bilim Temelli Hedefler Nasıl Belirlenir?

SBTi'ye göre şirketler bilim temelli hedeflerini dört temel adımda belirler:

1. **Taahhüt (Commitment):** Şirket, SBTi'nin taahhüt mektubunu imzalayarak bilim temelli hedefler belirleyeceğini duyurur. Bu aşama, şirketin iklim eylemine yönelik kararlılığını ortaya koyar.
2. **Hedef Belirleme (Target Setting):** Şirket, SBTi standartlarına uygun olarak kısa ve uzun vadeli emisyon azaltım hedeflerini oluşturur. Bu süreçte SBTi'nin metodolojileri, sektör kılavuzları ve hesaplama araçları kullanılır.
3. **Doğrulama (Validation):** SBTi, şirketin sunduğu hedefleri bilimsel kriterlere göre değerlendirir ve onaylar. Onaylanan hedefler kamuya açıklanır ve uluslararası standartlara uygun olduğu belgelenir.
4. **Raporlama ve Güncelleme (Reporting & Review):** Şirketler, yıllık olarak ilerlemelerini raporlamalı ve gerektiğinde hedeflerini güncellemelidir. Hedeflerin geçerliliği sürekli takip edilir ve değişen bilimsel gelişmelere uyarlanır.

4. Kurumsal Net-Sıfır Standartları

SBTi'nin Kurumsal Net-Sıfır Standardı, şirketler için net sıfır hedefleri belirleme konusunda uluslararası kabul gören tek bilim temelli çerçevedir. Net-sıfır stratejisinin temel unsurları şu şekildedir:

- **Kısa Vadeli Hedefler:** 2030'a kadar emisyonları yaklaşık %50 oranında azaltma zorunluluğu.
- **Uzun Vadeli Hedefler:** 2050'ye kadar en az %90 oranında emisyon azaltımı.
- **Artık Emisyonların Dengelenmesi:** Uzun vadeli hedeflere ulaşıldığında, kalan %10'luk emisyonun kalıcı karbon giderme yöntemleriyle dengelenmesi.

5. Sonuç

Bilim Temelli Hedefler, şirketlerin iklim değişikliği ile mücadelede somut, ölçülebilir ve güvenilir bir yol haritası oluşturmasını sağlar. Şirketler, SBTi kriterlerine uygun hareket ederek hem çevresel sorumluluklarını yerine getirebilir hem de uzun vadeli iş stratejilerini güçlendirebilir.

Daha fazla bilgi için aşağıdaki kaynakları inceleyebilirsiniz:

- [Başlangıç Kılavuzu](#)
- [SBTi Kriterleri](#)
- [Net-Sıfır Standardı](#)